

Мары — збываюцца!

ПТУШКА ШЧАСЦЯ НАСТАССІ

Аспірантка біяфака БДУ Настасся Кузьмянкова заўсёды ведала, што стане арнітолагам. Цяпер у яе «калекцыя» 230 відаў птушак, якія яна бачыла. Аб тым, як дапамагчы беларускай прыродзе і якая птушка-мара «жыве» ў яе на руцэ, яна расказала нашаму карэспандэнту.

Здымаю на лік «тры». Адзін, два, тры!

Настасся працуе ў грамадскай арганізацыі «Ахова птушак Бацькаўшчыны». Упершыню трапіла туды валанцёрам шэсць гадоў таму. За гэты час прафесійна вырасла ў каардынатар праекта.

— Я прыйшла ў гэтую арганізацыю ў пошуках людзей, якія падтрымалі б мяне і паралі нешта карыснае. Насамрэч, у нас не так шмат даследчыкаў займаюцца вывучэннем птушак. Калі, напрыклад, у Брэскай і Гродзенскай абласцях больш арнітолагаў, то ў Магілёўскай, дзе я вырасла, мне не пашчасціла сустрэць каго-небудзь настолькі зацікаўленага, як я. Паступала на біяфак БДУ мэтанакіравана — марыла аб птушках. І вось знайшла прафесійную падтрымку ў АГПБ. Зараз я ўжо куратар: каардыную працу над другім выданнем Атласа гнездуючых птушак Еўропы — вялікага праекта, у якім удзельнічае і Беларусь. Гэта кніга падсумоўвае звесткі аб усіх птушках, якія жывуць у Еўропе. Першае выданне выйшла ў 1997 годзе. Другое пакажа, што адбылося з колькасцю і распаўсюджаннем птушак за мінулы час. Акрамя таго, беларускія

даследчыкі ствараюць і першы нацыянальны атлас. Планаецца, што ён выйдзе бліжэй да 2020 года. Над ім сумесна працуюць «Ахова птушак Бацькаўшчыны» і Навукова-практычны цэнтр Акадэміі навук па біярэсурсах. Зараз прыток інфармацыі нека ажывіўся, і, мне падаецца, будзе неабліг вынік.

— Чым вам найбольш падабаецца займацца?

— Фестываль «Жураўлі і журавіны». Гэта свята праходзіць штогод у Мёрах у Віцебскай вобласці. Арганізуюць яго мясцовыя ўлады, а наша арганізацыя заўсёды падтрымлівае. Праходзіць фестываль у верасні. У гэты час якраз пачынаецца міграцыя шэрага жураўля. Мы звычайна за дзень да мерапрыемства шукаем месцы недалёка ад Мёраў, дзе можна пабачыць гэтых птушак. І ў дзень самога свята арганізуюм туды паездкі на аўтобусах. Пакуль туды дабіраемся, гіды (ужо некалькі гадоў адзін з іх — гэта я) распавядаюць пра фестываль, птушак і балота Ельня,

якое там недалёка. Менавіта на ім якраз ноччу спыняюцца жураўлі. Людзі прыязджаюць не толькі з Віцебскай вобласці, але і з іншых куткоў Беларусі. Мы адказваем на ўсе пытанні пра птушак і нашу арганізацыю. Часам іх бывае даволі шмат. Заўсёды прыязджаю такая натхнёная з гэтага фестывалю. Там добрая атмасфера.

— Напэўна, у вас ёсць птушкі і дома?

— Так. У мяне жыве пара зebraвых амадзінаў. Гэта такія ўюрковыя ткачыкі, памерам з вераб'я. Радзіма гэтых птушак — Аўстралія. Яны ўжо некалькі разоў выводзілі птушанят. Яшчэ разам са мной заўсёды хадулачнік, — гаво-

рыць Настасся, паказваючы татуіроўку. — Гэта такі кулік. Птушка для Беларусі залётная: яна не гнездуецца ў нас. У асноўным жыве ў стэпавай і пустынным зоне Еўразіі. Я зрабіла яе таму, што сама займаюся кулікамі. У мяне і дысертацыя будзе звязана з імі. Хадулачнік — такая птушка-мара для мяне. Я яе яшчэ ніколі не бачыла і, безумоўна, вельмі хачу на яе паглядзець.

— Колькі птушак вы пабачылі?

— Існуе такі «Клуб 200». Яго можна знайсці ў інтэрнэце. Гэта добраахвотнае аб'яднанне сяброў АГПБ, якія цікавяцца назіраннямі за птушкамі. Восем там, на сайце, і вяду анлайн відэа спіс. Усяго ў Беларусі зарэгістравана 325 відаў птушак. Я ўжо адзначыла ў сваім спісе 230. Гэта нядрэжны вынік. Але, безумоўна, ёсць арнітолагі, якія бачылі больш. Адным словам, ёсць яшчэ куды расці. Хоць пасля такой лічбы ўсё больш складана дадаваць новыя віды.

— Настасся, лес — ён які?

— У краіне не так шмат засталася лесу рэальна старога, я сказала б, запаветнага. Хоць, згодна з кадастрам, у нас даволі вялікі працэнт тэрыторыі пакрыты лесам. Іншае пытанне: якім? Бо не напісана, колькі яму гадоў. А гэта важна, таму што лес малады і спелы будзе сур'ёзна адрознівацца па саставу відаў

птушак і жывёл, якія яно насяляюць. Ёсць віды, прывязаныя да спелага лесу, напрыклад, глушэц. Чым больш маладых дрэў, тым менш гэта месца прыдатнае для яго жыцця.

— Якімі даследаваннямі зараз займаецеся?

— Ёсць такі заказнік «Чырвоны Бор». На яго тэрыторыі я адсочваю глушцоў з радыёметкамі. Ініцыятыва належыць арнітологу Дзмітрыю Шамовічу. Зразумела, што вясной глушцы на такавішчах, а што яны робяць астатнюю частку года — даволі складана сказаць. Асноўная работа — пошук птушак. Для гэтага выкарыстоўваецца рэсівер і антэна. Кожны перадатчык працуе на ўласнай частаце. Часам за ад-

ной птушкай даводзіцца прайсці не адзін кіламетр. Потым атрыманыя звесткі аналізуюцца па сезонах, гадах, біятопах і іншых паказчыках.

— Як далучыцца да праектаў АГПБ?

— Час ад часу на сайце з'яўляюцца аб'явы, што мы шукаем валанцёраў для нейкай канкрэтнай работы. Акрамя таго, можна напісаць на пошту АГПБ і прапанаваць дапамогу. Ёсць офісная праца і выязная, на летніках. Можна выбіраць, як бы вы хацелі сябе задзейнічаць. У нас ёсць кола валанцёраў, на якіх можна спадзявацца і звяртацца да іх у любым выпадку. Гэта таксама прыемна.

Надзея АНІСОВІЧ.

Бываюць у лесе і такія сустрэчы.

Хто «Ракеце» надае «Імпульс»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Акрамя таго, усім студэнтам прыйшлося датэрмінова здаць сесію, каб паспець на першую змену. Тут працуе некалькі дарослых вожатых, якія не ўваходзяць у склад педатрада, але гэта таксама выпускнікі БДПУ. Яны дапамагаюць студэнтам і ў нейкай ступені збяспечваюць пераемнасць пакаленняў.

Месца дыслакацыі «Імпульс» — аздаруляльны комплекс «Ракета», што знаходзіцца за лічаныя кіламетры ад мінскай кальцавой дарогі. Цікавая дэталю: адпачываюць тут не толькі дзеці, але і дарослыя, што, безумоўна, накладвае свой адбітак на работу вожатых. Як-нікак, большасць чакае ад адпачынку цішыні і спакою, а калі побач дзеці ва ўзросце ад 6 да 14 гадоў, дабіцца гэтага не так проста.

Мы прыязджаем у цэнтр у сярэдзіне дня. У дзядей «ціхі час», таму ў вожатых ёсць хвілінка, каб расказаць нам пра сваю работу. Ужо ўвечары іх чакае адно з самых адказных мерапрыемстваў змены — важацкі канцэрт.

«Быць вожатым зусім не проста. Асабліва калі працуеш з маленькімі дзецьмі, якія могуць пасярод ночы пастукацца з просьбай пакласці іх спаць ці са слязьмі на вачах, бо сумуюць па бацьках...»

— Езджу сюды ўжо трэці год, — кажа камісар атрада «Імпульс», студэнтка цяпер ужо V курса факультэта псіхалогіі БДПУ Аліна ПЕШКУР. — Мне тут вельмі падабаецца, бо я ведаю персанал, шмат знаёмых дзяцей. Некаторыя нават у госці прыязджаюць спецыяльна — якраз сёння былі двое выхаванцаў з майёй самай першай змены. І цяпер сярод дзяцей ёсць тыя, каго памятаю па ранейшых гадах. Праца ў летніку — гэта нешта

Мяжа паміж выхаванцамі і выхавачамі бывае ледзь заўважнай.

асаблівае і незвычайнае, словамі нават цяжка перадаць. Трэба паспрабаваць самому, каб зразумець. Тое, што даводзілася цягам трох месяцаў заставацца пасля заняткаў, каб прайсці ўсе трэнінгі і тэсты, мяне зусім не засмучала. Хоць, канешне, прыкра было б дарэмна патраціць свой час. Дарэчы, з больш як паўсотні кандыдатаў сюды прыехала менш за палову — 23.

У абавязкі Аліны ўваходзіць арганізацыя работы ўсяго педатрада, падбор вожатых, правядзенне трэнінгаў. Асабліва ўхіл робіцца на «камандаўтварэнне» — усе студэнты павінны ўмець камунікаваць паміж сабой і максімальна аператыўна вырашаць любыя надзённыя пытанні. Яшчэ адзін важны аспект працы — вырашэнне канфліктаў. У дзіцячым калектыве заўжды здараюцца рознага кшталту непаразуменні, і педагог павінен максімальна хутка іх заўважыць і вырашыць.

У будучыні Аліна бачыць сябе ў ролі дзіцячага псіхолога: дзяўчына хоча знайсці працу ў адным з круглагодных летнікаў. «Усё ж такі работа вожатка вельмі сур'ёзна адрозніваецца ад нашай профільнай спецыяльнасці, — канстатуе Аліна. — Праца псіхолога больш індывідуальная, ён займаецца з

дзецьмі паасобку. А вожаты працуе з цэлым калектывам, і яго задача больш шырокая — не проста дапамагчы дзіцяці, а выхавач яго. Хоць мы таксама праводзім з дзецьмі розныя тэсты: прафарыянтацыйныя, на вызначэнне тэмпераменту і іншыя».

— Я працую тут ужо другую змену запар, — расказвае **важатая 1-га атрада, студэнтка IV курса факультэта псіхалогіі БДПУ Вера РУДЗЬ**.

— Раней такога досведу ў мяне было — толькі ўдзел у праекце «Дзеці сталіцы», падчас якога мы займаліся з дзецьмі, што застаюцца на лета ў горадзе. Уражання ў мяне пакуль што самыя лепшыя, працуецца лёгка. Нават не ведаю, можа быць, гэта звычайнае шанцаванне, але ніякіх праблем на абедзвюх зменах не было, хоць мне дасталіся самыя старэйшыя дзеці — у нас не такая вялікая розніца ва ўзросце. Дзякуючы папярэдняй падрыхтоўцы, мы ведаем, як сябе правільна паставіць у калектыве і не страціць аўтарытэт. Цяпер нават не магу сказаць, што запамнілася больш за ўсё — тут кожны дзень як адно маленькае жыццё, уражанняў застаецца «вагон»! Што мне падабаецца ў рабоце найбольш? Магчымасць убачыць, чым жывуць

цяперашнія дзеці, бо яны ўжо зусім не такія, як мы. Гульня ў валебол для многіх была ў навінку, а вось, напрыклад, у сучасных гаджэтах выхаванцы разбіраюцца лепш за нас.

Дзень вожатка тут распачынаецца а палове восьмай раніцы, а то і раней. Студэнты праводзяць з дзецьмі зарадку, разам снедаюць. Пасля гэтага выхаванцам раздаюць мабільныя тэлефоны — пазваніць бацькам (яшчэ адзін «выхад на сувязь» дазваляецца ўвечары). Акрамя гэтага, ранкам дзеці займаюцца спортам: іх вядуць у басейн, на спелепрацэдур, у спартыўныя залы. Вядома, сюды выхаванцаў суправаджаюць вожатыя, якія і самі могуць карыстацца магчымасяма аздаруляльнага цэнтра. Пасля абеду і ціхай гадзіны — творчыя мерапрыемствы, падрыхтоўкай якіх таксама займаюцца педатрадаўцы. Конкурсы прыгажосці, парадыійныя шоу, канцэрты — працявіць сябе можа кожны. У тым ліку і самі студэнты.

Дарэчы, сярод 23-х педагогаў «Імпульсу» ёсць і два хлопцы. Калі маладым людзям давораюць самых малодшых дзяцей, фразы кшталту «Аляксандр Віталевіч, а я высмаркалася» нярэдка ставяць хлопцаў у тупік. Зрэшты, некаторыя дзяўчаты таксама прызнаюцца, што «важацкі хлеб» — не заўсёды лёгкі.

Важатыя канцэрт прыйшоўся даспадобы ўсім.